

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

XI priores dies complectens

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1863

De S. Domnone Martyre Bergomi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72708)

DE SANCTIS MARTYRIBUS

IN THEBAIDE PASSIS SUB DIOCLETIANO.

CIRCITER
AN. GCCL.
V JANUARI.

Horum in sa-
cris fastis me-
moria :

Varia tor-
menta.

Præsertim in
Thebaide.

* Ita editio Jo.
Schalli. at
beati Rhen.
despicatisque.

Cum plurimi sint in Thebaide Ægypti provincia gravissima pro Christi nomine perpassi, quorum non Acta modo, sed et nomina intercidere, omnium simul memoriam consecravit Ecclesia hoc die, quo in Martyrologio ista leguntur : In Ægypto commemoratio plurimorum Sanctorum Martyrum, qui in Thebaide sub persecutione Diocletiani diverso tormentorum genere cæsi sunt. Horum certamina describere dicitur Eusebius libro de Martyribus, si aliud id est opus ab Ecclesiastica historia. In hac lib. 8, cap. 8, eorum conglobate cruciatus narrat, atque ex eo Baronius tom. 2, an. 302, num. 73, et seq. Nicephorus lib. 7, cap. 8. Ruffinus lib. 8, cap. 8, ita Eusebium interpretans :

2 Apud Ægyptum innumerabiles alii non inferiori gloria tam viri quam feminae, sed et pueri ac senes, pro fide Domini nostri Jesu Christi præsentem vitam parvi pendentes, futuræ gloriæ beatitudinem quasi-vere. Quidam ex ipsis post verbera, post vincula, post unguas, post flagella, aliosque diversi generis horribiles cruciatus, flammis traditi sunt; alii in mare præcipitati; nonnulli etiam capite cæsi, ita ut sponte cervices suas securibus darent; nonnulli inedia consumpti; alii patibulis affixi, in quibus quidam more perverso capite deorsum presso, et pedibus in sublime sublatis.

3 Apud Thebaida vero omnem narrationem superat agitata crudelitas. Pro unguibus testas fitilium vasorum adhibebant tortores, quibus omne corpus eo usque lacerabant, donec totam carnem eraderent cutem. Mulieres quoque nudas, ita ut ne pudenda quidem contegerentur, arte quadam compositis machinis uno pede in excelsum suspensas, et capite in terram demersas, indignissimo spectaculo expositas, pendere per diem continuum sinebant. Alias sicubi vicina sibi duæ arbores inveniebantur, vi quadam ab utraque inflexis contra se invicem ramis, eisque singulis singulos pedes Martyris obligantes, subitoramos, quos vi inflexerant, relaxabant. Qui cum ad situm suum naturali impetu referrentur, disceptis disseca-

tisque visceribus, avulsa secum membra rapiebant. Et hoc non paucis aliquibus diebus, aut parvo tempore, sed per annos aliquot, quotidie, quando minimum decem, interdum autem et centum in una die viri vel mulieres, sed et parvuli supradictis penarum generibus trucidabantur.

4 Verum et nos ipsi per idem tempus, cum in Ægypti partibus iter ageremus, oculis nostris inspeximus, ut sedenti pro tribunalibus sævissimo Præsidi, offerrentur innumeri fidelium populi, quos ille singulos per ordinem confessos se Christianos, capite plecti jubebat. Cumque hi certatim se et sponte gladio subjecerent, confessione præmissa, ille inhumanus et crudelis, nec multitudinis contemplatione, nec virtutis eorum magnanimitate permotus, duci nihilominus omnes et cædi capite jubet. Egrediuntur cuncti pariter ad contiguum moenibus campum, non carnificum nexibus tracti, sed fidei vinculis conligati. Nemo defuit, cum nemo eos servaret : sponte omnes, imo et alter alterum prævenientes, cervices cadentibus objectabant. Defecerunt carnificum manus, et succedentes sibi invicem fatigati sunt : hebetata est acies gladii. Videbam fessos residere carnifices, vires resumere, animos reparare, mutare gladios; diem quoque ipsum non sufficere ad penam. Nullus tamen ex omnibus, ne parvulus quidem infans, deterreri potuit a morte. Sed hoc solum singuli pavescabant, ne forte, dum properum sol vergens clauderet diem, separatus a consortio Martyrum remaneret. Sic confidentia fidei constanter et fortiter cum lætitia et exultatione mortem præsentem, velut æternæ vitæ principia, rapiabant. Denique dum priores quique jugularentur, reliqui non desidiam aut torpori animos indulgebant; sed psallentes, et hymnos Deo canentes, locum quisque sui Martyrii expectabat, ut hæc agentes, etiam extremos spiritus in Dei laudibus exhalarent. O vere mirabilis, et omni veneratione dignus grex ille beatorum, turba virorum fortium, corona splendoris gloriæ Christi!

Spectavit ista
Eusebius.

Mira alacritas.

Præparatio
ad martyrium.

DE S. THEOIDO MARTYRE.

V JANUARI.

S. Theoidum a carnificibus protritum celebrant Græcorum Menæa. Nihil de eo alibi legi.

DE S. DOMNONE MARTYRE BERGOMI.

SUB. MAXI-
MIANO.
V JANUARI.
S. Domno ne-
pos S. Dom-
nonis.

Bergomi xvi Julii S. Domno colitur. Ejus nepos Domno fuit, idemque avitæ heres magnanimitatis et gloriæ, frater S. Eusebiæ Virginis et Martyris, quæ xxix Octobris celebratur. Hunc v Januarii passum ita celebrat Galesinius : Bergomi S. Domnonis Martyris, qui Maximino Imperatore pro Christi fide cruciatibus affectus, demum constantissime palmam Martyrii tulit. Citat Ecclesia Bergomensis monumenta. Ferrarius in Generali catalogo Sanctorum : Bergomi in Gallia Cisalpina S. Domnonis Martyris sub Maximiano. Idem in Catalogo San-

ctorum Italiae vitæ illius compendium refert, traditque ad ejus avique commune sepulchrum Ecclesiam nunc S. Andreæ stare. Domnonis certanem breviter complexus est Joannes Antonius Guarnerius in libro de SS. Bergomensibus, ita scribens :

2 Domno Domneonis nepos avitos mores et disciplinam imitatus, compositis suis rebus, Busebiaque sorore herede instituta, in conspectu Præsidis, quem Maximianus ad inspiciendas res Bergomates miserat, se Christianum esse, præsentis animo professus est : idcirco statim in carcerem conjicitur. Paulo post cum

Acta S. Dom-
nonis.

Ex primis co-
rona.

EX RUFFINO. cum eductus esset, ardentibusque prunis in caput injectis torreretur, non modo non questus est, sed immortales Deo gratias egit, qui occasionem cælestis coronæ adipiscendæ obtulisset. Virtutis ejus admiratione Consiliarius, qui Præsidis erat intimus, ad

Consiliarium Præsidis convertit.

Christi fidem conversus est. Ipse cum diutissime acerbissimis tormentis excruciatu esset, et ludibrio habitus, tandem extra portam necatus est, et laureatriumphali coronatus cælum ascendit: ejus corpus in avi sepulchro repositum est. Nonis Januarii, anno cccvii.

DE S. THEODORO MARTYRE CALARITANO.

V JANUARI.

Inscriptio sepulchri S. Theodori.

Tradit Seraphinus Squirrus Sanctuarii Calaritani parte 1, lib. 3, cap. 1, dum subterranea basilica S. Restitutæ mundaretur, terraque egeretur; repertam esse, inter alia isthic conditorum Sanctorum monumenta, tabulam marmoream, magnitudine palmi ac semis; cui hæc insculpta erant verba:

✠ IK IAKET B. M. THE
ODORVS OPT. QVI
VIXIT AN. PLV
MN. XXXV REQVI
EBIT IN PAKE. NO
NIS IANVARIII IND. IIII. ✠

Observat idem auctor, ut hic Theodoro titulus Optimi tribuitur, ita alibi legi: S. Restitutus fidelis, Sanctus Acæjus qui vixit pius et justus; Sanctus Guisitanus Pius. Conjicit vero non solum gente Sardum fuisse, et Calari passum, sed videri eadem, qua S. Restitutam S. Eusebii Vercellensis matrem, tempestati martyrium subiisse. Quæ vero ab antiquo S. Theodori nomine dedicata visuntur in Sardinia Ecclesiæ, qui vulgo Santu Teru appellatur, huic ait videri Sancto erectas. Talem extare Barumini oppido nobilissimæ Zapatarum domus, quæ Patribus Capucinis tradita est, ædificato juxta eam a Leonora Zapata et filiis Monasterio. Demum in eadem S. Restitutæ crypta fuisse conditas S. Theodori reliquias, etsi necdum repertæ sint, extra questionem ponit idem Seraphinus. De S. Restituta ægemus xv Junii.

Vulgo Santu Teru dicitur.

Ubi sepultus.

DE S. SYNCLETICA SACRARUM VIRGINUM ANTISTITA.

SUB CONSTANTINO M. V JANUARI. S. Syncletica a Græcis 4 Januar. colitur.

Syncleticæ Virginis Ægyptiæ celebris extat in Martyrologio Romano memoria v Januarii. Alexandria S. Syncletica, cujus res præclare gestas S. Athanasius litterarum monumentis commendavit. Hoc quoque die eam refert Molanus in Adit. ad Usuardum. At Græci iv Januarii eam venerantur. Menologium: Eodem die commemoratio S. Encleticæ Virginis. Menæu hoc vitæ ejus compendium exhibent:

SYNCLETICA vitæ servitutum deserens
Convivit electis Dei serva in polo.

Hæc illustri genere orta, claraque opibus, et in Deum pietate, propter splendorem generis copiamque divitiarum a multis in sponsam et uxorem petebatur: sed illa toto desiderio in Deum ferebatur. Unde demum omnibus mundi curis abdicatis se totam ad religiosas exercitationes studique transtulit. Hostem autem nacta adversarium, priusquam a corporis vinculis solveretur, animo jam tum peregrinabatur ad Deum. Sub finem autem vitæ ab generis humani hoste exagitata est. Nam quemadmodum magnus ille Jobus, cum ingentibus corporis morbis confictata, et verberibus et cicatricibus corpus depastum est. Decessit cum annum ageret octogesimum; quo ipso tempore nihil unquam de solitis exercitationibus præteritæ vitæ remisit, sed ex ipso certamine laborum ad Dominum emigravit.

Vita a S. Athanasio scripta.

Latine reddita a Davide Colvillo.

2 S. Syncleticæ vitam scripsit Magnus Athanasius, teste Nicephoro lib. 8, cap. 40, ut sicut in hoc mulieres, ita in illo scripto (vita Antonii) viri, quod sequerentur institutum, tamquam in commentario expressum haberent. Eam vitam perisse non sine gravi totius orbis Christiani jactura, queritur Baronius. Verum tandem in Escoriali Regis Catholici Bibliotheca reperta est, et Latine reddita a Davide Colvillo Scoto, atque ab eo ad Andream Scottum nostrum transmissa, in cujus schedis eam reperi: sed; quod doleo, pueri manu incorrecte

variis locis transcriptam. Eam igitur hic dabo: Ex qua in vitis PP. varia S. Syncleticæ Apophthegmata referuntur; quæ suis locis adnotavimus. Jacobus Pontanus Noster una cum opusculis Simeonis Junioris Theologi, aliquot aliorum Auctorum capita ascetica de disciplina monachorum olim edidit, interque ea ex S. Syncleticæ vita decem, quæ suis locis indicabimus.

* De altera Syncletica Virgine hoc ipso die inferius ægemus, ubi et de tertia a Coelio Sedulio celebrata.

NOV. 77.

VITA

AUCTORE S. ATHANASIO

INTERPRETE DAVIDE COLVILO.

Præfatio.

Omnes homines bonis decet studiis incumbere, quibus si vitam excolerent, non utique ita obnoxii essent damnis. Nam multa utilia sæpe latent simplices, propter imperitiam rerum; quia jam hebetatus est animus eorum socordia: et sæpe etiam pretiosæ margaritæ incidunt in manus pauperum et tenuium, qui nullam unquam notitiam habuerunt margaritarum, qui spernunt illas et abjiciunt tamquam res nullius momenti: sicut et nos cum incidimus in margaritam hanc, velut qui simplici animo eramus et inexperto, nihil magni concipiebamus de ea; intenti tantum exteriori figuræ. Quam longe fateor aberamus a notitia et dignitate gemmæ: et cum modicum cæpimus postea instrui de ea, amor quidam cælitus accendere videbatur studium ad diligentius considerandum id quod oculis tantum usurpabamus; atque etiam ipsi progressus quos indes feliciter faciebamus in cognitione ejus, ad laborem nos animabant.

Syncletica margarita multis incongnita.

NOT. 78.

2 Quorsum